

Vinna eller försvinna?

I snitt har 28 filialbibliotek per år lagts ner sedan 1990 i vårt land. I vårt län har 6 filialer och en bokbuss lagts ner de senaste åren. En ny bokbuss har tillkommit och Skultorpsfilialen har öppnat igen. Men biblioteksnätverket blir allt glesare.

När en by börjar avfolkas försvinner snart bank och post och så skolan och biblioteket. Ofta sker det under stora protester från orsbfolkningen.

Jag tror det är omöjligt att undvika en strukturomvandling av biblioteken i en tid när allt fler människor söker sig till de större städerna. Biblioteken måste följa efter, söka sig till de platser där människorna lever och verkar, anpassa sitt utbud, sina öppettider, sin placering efter förändrade levnadsmönster.

De flesta föredrar också att besöka det nya, ljusa, stora och attraktiva biblioteket framför ett litet bibliotek, en trappa ner, i en källarlokal, öppet klockan 17.00-19.00 två vardagar i veckan. Här finns ett begränsat bokbestånd, inga nya medier som lockar ungdomar, inga Internetdatorer eller dataspel. Ofta vilar en dov lukt av gamla böcker över det hela.

Men ändå är det barn och äldre - just de målgrupper vi enligt bibliotekslagen ska

värna om, som drabbas när biblioteksnätet glesas ut. Barn och gamla som inte kan ta bilen till det stora och välförsedda biblioteket. Kan vi göra på något nytt sätt nu när den nya tekniken erbjuder ett 24-timmars bibliotek på nätet? Borde vi inte försöka skapa ett nytt koncept för det lilla biblioteket istället för det rådande som är "mindre och sämre" än huvudbiblioteket? Det lilla biblioteket skulle kunna bli en vital mötesplats i byn istället för minnesplats över en svunnen tid.

Biblioteken måste väl anpassa sig efter förändrade levnadsmönster och vara öppna när folk har tid att komma? Hur många filialbibliotek är öppna på lördag och söndag? Vem bestämmer filialernas öppettider - personalen eller folkets företrädare - politikerna?

Under senare år har affärer, varuhus och andra kommersiella aktörer förändrat sina öppettider - blivit generösare, mer tillgängliga. Men biblioteken sneglar mer på övriga kommunalanställdas arbetstider och anpassar öppettider därefter - kan det vara rätt strategi?

Styrkan i det svenska biblioteksnätet är dess finmaskighet - att det fortfarande finns kvar bibliotek på små orter. Jag tror att dessa små filialer är viktiga och kan

bli ännu viktigare om de utvecklas och anpassas efter den tid och de behov vi har idag. Men då måste vi tänka nytt, göra oss fria från invanda mönster och rutiner, öppna upp och fråga alla på orten hur de vill ha det. Det handlar om att vinna eller försvinna.

Lena Skoglund

Förvaltningschef
Regionbibliotek Västra Götaland

Illustration: Iben Sandemose

Framsidan

Framsidan ges ut av Regionbibliotek Västra Götaland och utkommer med 3 nummer per år. Prenumerationen är gratis.

Ansvarig utgivare:

Lena Skoglund

Redaktör:

Anne-Marie Evers

Redaktionsgrupp:

Lena Skoglund
Heidi Carlsson Asplund
Anne-Marie Evers

Layout och bildhantering:

Pernilla Johansson

Adress:

Regionbibliotek
Västra Götaland
Regionens hus
405 44 Göteborg
Tel: 031-705 16 80

Hemsida:

www.bibl.vgregion.se

Prenumeration och adressändring:

adm.regbibl@vgregion.se

Omslagsbild:

Anders Jungermark

Tryck:

Cela Grafiska

Innehåll

Ledare: Vinna eller försvinna?	2
Små bibliotek mitt i sta´n	5
114 filialbibliotek i Västra Götaland...	8
Yvonne räddade krisfilialen...	12
Skövdes MP3-satsning öppnade filialen i	15
Hemsidornas bild av filialer..	16
Integrering i lust och nöd	18
Läraren som blev bibliotekschef...	19
Bibliotekarien får närkontakt...	21
Integrerade biblioteket en fördel i konkurrensen	22
Kungsbacka två år efter striden...	24
Framtiden för små bibliotek...	28
3 frågor till Kerstin Wallin...	30

Bibliometro

Små bibliotek mitt i stan

I Madrid har man placerat små bibliotek mitt i stadens puls. Bibliometro är placerade på 8 tunnelbanestationer med syfte att öka läsningen, stödja de lokala och regionala biblioteken samt att utnyttja tunnelbaneområdet för kulturella ändamål. Bibliometro är synliga och tillgängliga genom att ligga där folket finns. Cristina Conde de Berddingen är generaldirektör för den kulturavdelning där Bibliometro har utformats och Framsidan har fått chans att ställa frågor till henne.

Text: Pernilla Johansson & Anna Martinson de Cardenas
Foto: Madrids bibliotek

Hur kom ni på idén att lägga små bibliotek i tunnelbanan?

– Idén kommer från Santiago i Chile där den föddes för 10 år sedan. Vi nappade på idén och fick sedan hjälp av dem för att sätta igång med förverkligandet. Tanken med Bibliometro var att de skulle ligga inne i tunnelbanan dit man bara kommer om man åker med tågen. Bibliometro har funnits i drygt ett år nu och vi har fått mycket positivt respons.

Var det enkelt att genomföra förslaget?

– Det var lätt att sätta igång och det har varit väl accepterat från början. Det är inte ett bibliotek i sig utan en stödfunktion till de andra biblioteken i Madrid. Bibliometro har 3 övergripande mål:

1. Att få folk att läsa mer.
2. Stödja och marknadsföra de regionala och lokala biblioteken.
3. Utnyttja tunnelbaneområdet för kulturella ändamål.

Hur stora är biblioteken och vad ryms i dem?

- De är små, endast 15 kvm. Här ryms 3000 böcker, varav 500 titlar med 7 exemplar av varje bok. Vi lånar endast ut böcker på Bibliometro. Det beror på att vi inte vill att Bibliometro ska ha samma funktion som de vanliga biblioteken har.

- Vi har dock köpt in 10 000 böcker till varje Bibliometro, men bara 3000 finns på plats. Resten förvaras i ett centrallager. Dit ringer personalen varje morgon för att beställa in de titlar som saknas. Därefter körs de ut.

Hur ser öppettiderna ut?

- Bibliometro är öppet 14-20 varje dag. Under dessa tider har folk tid att stanna upp och låna. På morgonen har de flesta alltför bråttom. Böckerna lämnas tillbaka i återlämningslådor 24 timmar om dygnet.

Är det en ordinarie verksamhet eller endast ett projekt?

- Det är en ordinarie verksamhet som vi dessutom vill utvidga till tågstationer, parker etc.

Har det varit framgångsrikt?

- Ja. Siffrorna är inte rättvisande ännu, eftersom man satt igång de olika Bibliometro en efter en. Men under detta året har 27 000 låntagare och 80 000 lån registrerats. En del stationer har högre låneverksamhet än andra. Men det hade vi räknat med från början. Vi planerade var de skulle placeras i relation till var biblioteken ligger i stan. Bibliometro placerades på de stationer där det inte finns ett bibliotek i närheten.

Just nu finns det 8 Bibliometro men vi håller på att utöka dem till 12.

Hur fungerar utlån och återlämning?

- Det är helt gratis att låna och Bibliometro är till för alla. Du lånar enkelt med det vanliga ID-kortet. Du behöver inte ha ett speciellt lånekort. Bibliometro är uppkopplat mot både de kommunala och regionala biblioteksdatasystemen, vilket gör att de för första gången arbetar enligt samma riktlinjer.

- Låntagaren får ha böckerna i 15 dagar, men får sedan utöka till 30 dagar om han eller hon vill.

- Vi hade räknat med att vi skulle förlora mer böcker än vad vi hittills gjort. På de vanliga biblioteken ligger förlorade böcker på ca 4 procent, men det har varit mindre på Bibliometro, ca 2,5 procent. Vi har inget straffsystem på försenade böcker, mer än att om du vill låna igen, så måste du lämna tillbaka den bok som är försenad. Vi jagar inte dem som inte lämnar tillbaka böckerna. Vi anser att det viktigaste är att folk lånar och läser.

Har något varit problematiskt?

- Det svåraste har varit att slå ihop de två olika biblioteksdatasystemen och att designa återlämningslådan. De skulle dels kunna öppna sig och kunna ta emot olika storlekar på böcker samt registrera återlämningar, men samtidigt förhindra att andra föremål kan slängas in.

Hur arbetar man på Bibliometro?

- De som arbetar på Bibliometro har inte samma funktion eller utbildning som en ordinare bibliotekarie. De katalogiserar och registrerar inga böcker. De arbetar mer med rådgivning och de har kunskap om de böcker som finns att låna på Bibliometro.

- Personalens arbetsuppgifter liknar mer en person som arbetar i en bokhandel. De får ofta en bra relation till låntagaren. De informerar om biblioteken, var de finns, hur de fungerar och vilka öppettider de har. De hjälper även till med att leta böcker som inte finns på Bibliometro och hänvisar till de bibliotek där de finns.

Hur går rekryteringen till?

- Vi har anlitat ett företag som rekryterar och tar hand om personalen. Personalen har utbildning i dokumentation och har titel biblioteksassistenter. I Chile anställde man personer som var bokslukare. I Madrid har intresset varit stort bland ungdomar och det har vi utnyttjat. Personalen är anställda för att arbeta enbart på Bibliometro.

Vad kostar det?

- 2 miljoner euro för 8 moduler. 700,000 euro för den administrativa delen för varje modul. Kostnaden har delats på hälften mellan Madrid stad och kommunen.

Är ni den enda stad som har Bibliometro i Europa?

- Än så länge är vi den enda staden, men vi skulle vilja att de startade i andra städer. Vi pratar just nu med Paris för att se om de kan få igång det där.

- Just nu samarbetar vi med Bogota (Colombia), som arbetar med ett helt annat projekt som de kallar "Böcker för vinden". Det innebär att man trycker böcker av inhemska författare i exakt samma format. Dessa böcker placeras ut i bokboxar runt om i stan så att folk kan plocka med sig böckerna gratis. Antingen behåller man böckerna eller ger dem vidare till en bekant. Det är inte meningen att böckerna ska tillbaka. Om de ändå lämnas tillbaka ser organisationen till att de kommer ut igen. Vi har bjudit dem till Madrid så att de under en vecka kan dela ut och sprida sina böcker och på så sätt få spanjorerna att läsa litteratur från Colombia.

Så här görs urvalet av böckerna till Bibliometro:

87% vuxen böcker
13% ungdomsböcker
(föräldrar vill ha mer)

Av dessa är:
80% romaner
15% poesi
3% drama

50% av böckerna är
av inhemska författare
och resten är utländska

60% är moderna författare

Designen av modulerna är mycket speciell. De syns, men man ser inte böckerna. Man ville undvika att de skulle se ut som en pressbyrå.

Det finns en monitor där man kan bläddra och se alla titlar som finns.

Intresset att arbeta på Bibliometro har varit stort bland ungdomar och det har man utnyttjat.

114 filialer i Västra Götaland

Vilken möjlighet!

Västra Götaland är ett stort län, ett mini-Sverige med olika typer av natur, tätorter och glesbygd. Hur ser filialbiblioteksverksamheten ut i länet? Samtliga bibliotekschefer har besvarat en enkät med frågor om "sina" filialbibliotek. Här så väl som i landet i övrigt minskar antalet filialer, men trots det är ambitionsnivån hög och viljan finns att skapa mötesplatser på moderna filialbibliotek som speglar lokala förhållanden och behov. Nya samverkansformer skall göra biblioteken till ortens resurscentra. Det är intentionen i flera kommuner.

Heidi Carlsson Asplund, som arbetar med filialfrågor vid Regionbibliotek Västra Götaland, har läst chefernas svar och reflekterat kring filialernas framtid.

Text: Heidi Carlsson Asplund

Författaren Mustafa Can är aktuell med sin bok "Tätt intill dagarna - berättelsen om min mor" 2006. Filialbiblioteket i Södra Ryd, Skövde kommun, är kärleksfullt beskrivet.

"Biblioteket var det närmaste en helgedom jag kunde komma. När jag steg in genom dörren skred jag över tröskeln till en skattkammare. Biblioteket var inte bara väggar av böcker i prydliga rader, det var en rymd och en mångfald av horisonter, som tog mig på resor bortom miljonprogrammets trånga gränser... Bokens innehåll var egentligen oviktigt och det var inte alltid jag förstod det jag läste eller kunde stava mig igenom.. Det var själva känslan att innanför varje bokomslag dölde sig en oändlig värld... Jag ägde hela världen genom tillträde till biblioteket, jag behärskade vidare rymder genom att få ta del av böckernas innehåll." s.68

Mustafa Can berättar om bibliotekarien som hjälpte honom in i vuxenlitteraturens spännande värld. Han upptäckte svenska klassiker och blev på detta sätt bekant med det svenska samhället samtidigt som han

Olivia Westberg och Matilda Andreasson, lockas av skyltböckerna på Mjölby filial i Svenljunga kommun. Foto: Sylvia Johansson

utvecklade sitt språk.

Man kan se att detta var möjligt för Mustafa för att:

- Biblioteket i Södra Ryd fanns där för honom. Det var tillgängligt. Det är inte säkert att han hade åkt in till centrum för att besöka biblioteket. Nu var det där han var - i förorten.

- Biblioteket hade öppettider som gjorde det möjligt för honom att besöka det.

- Det fanns kunnig personal som villigt hjälpte honom.

- Där fanns ett stort utbud.

- Biblioteket var inbjudande för honom, som ung, att komma till.

I bibliotekslagen nämns inte filialbibliotek. Men det står att ”*alla medborgare skall ha tillgång till ett folkbibliotek*”. Hur långt skall man ha till sitt bibliotek?

Att biblioteket är tillgängligt som opartisk mötesplats för barn, gamla, människor med funktionshinder och arbetslösa är viktigare än någonsin i dessa tider med nedskärningar i många verksamheter utanför tätorten. Biblioteket behövs som kunskapskälla i det livslånga lärandet för nytta och nöje.

I Västra Götaland finns 114 filialbibliotek. Det ger en fantastisk möjlighet.

Utarmning pågår

Enligt Statens Kulturråds statistik 2005 finns det 1031 filialbibliotek i hela Sverige. En påtaglig utarmning av bibliotekssystemet håller på att ske. I snitt läggs 28 filialer ned per år.

47 kommuner i Västra Götaland har svarat på Regionbibliotekets enkät, sommaren 2006 (Göteborg och Borås har självständiga kommunbibliotek och ingår inte i undersökningen). I Västra Götaland finns 114 filialer, 8 bokbussar och ett antal utlåningsstationer. Tio kommuner har inga filialer alls.

Sex filialer och en bokbuss har lagts ner de senaste tre åren och två bibliotek blev lagda i malpåse. Precis som i landet i övrigt är antal nedläggningar större än antal nystartade filialbibliotek vilket på sikt blir en utarmning för regionen.

Tillskotten är en ny bokbuss och ett bibliotek - Skultorp - som är taget ur mal-påse (läs om Skultorp senare i detta nummer).

Riktlinjer behövs

Trots nedläggningar finns en genomgående vilja att behålla de filialer som finns, både hos politiker och tjänstemän. Många tänker sig en utveckling av filialerna medan andra kommuner inte har några direkta planer

Moderna bibliotekslokaler i Hällevadsholm. Foto: Lars Torell

utan det är som det är.

I vissa fall är personalen för en avveckling med hänvisning till att filialen måste ha en minimistandard för att tillgodose låntagarnas behov. Filialbiblioteken måste vara datoriserade, vilket inte alla är. Riktlinjer för hur ett modernt filialbibliotek skall vara bör tas fram enligt enkätsvaren. Filialbiblioteken måste utvecklas i samma takt som huvudbiblioteken för att bli en resurs i lokalsamhället. De måste motsvara medborgarnas efterfrågan.

Profilering

Enkäten visar att man verkligen vill sätta filialen i centrum på orten, få biblioteket att betyda något, att det blir oundgängligt. Men hur gör man detta?

Självklart är det en resursfråga men också en fråga om mod och initiativ till att hitta nya former för biblioteksverksamhet. Man vill hitta nya aktörer att samverka med. Att samordna filialerna med andra verksamheter och att utveckla filialen efter lokala förutsättningar är genomgående viktiga frågor för framtiden enligt bibliotekscheferna.

Man kan fråga sig om nya driftsformer skulle kunna skapa nya biblioteksverksamheter? På höstens filialkonferens den 16 november medverkar Grubbefilialen i

Umeå som drivs på intraprenad, dvs en företagsform med kommunen som bas.

Att profilera biblioteken är något som ligger i tiden och vi kommer att få se många bibliotek med olika typer av profilering. Det kan vara ett sätt att stärka biblioteket i bygden om man utgår ifrån ortens möjligheter och om invånarna blir involverade på olika sätt. Det ger fördelar som delaktighet, engagemang, lokal förankring och demokrati.

Profilering av filialer utifrån lokala förutsättningar:

- **Mångkultur** - Kronogården i Trollhättans kommun
- **Musik och kultur** – Källered i Mölndals kommun
- **Idrott och friskvård** – Högsäter i Färgelanda kommun
- **Hästar och mopeder** – Sollebrunn i Alingsås kommun
- **Design och konst** – Dals Långed i Bengtsfors kommun
- **Teknik** – Stenstorp i Falköpings kommun

Budgetansvaret

En av frågorna i enkäten var om filialbiblioteken ansvarar för hela budgeten, media och personal. Det är bara fyra filialer i länet som har eget ansvar. Kan ett eget budgetansvar som metod göra att verksamheten blir annorlunda, stimulerar det till nyskapande? Det vore intressant att jämföra de biblioteken med den traditionella modellen där filialen enbart har ansvar för mediaanslaget. De flesta filialbibliotek beslutar själva över inköpen. I en kommun beslutar huvudbiblioteket om inköpen.

Personalen på filialbiblioteken arbetar i de flesta kommunerna även på huvudbiblioteket. Däremot är det vanligare att huvudbibliotekets personal inte arbetar på filialerna annat än vid semestrar och sjukdom. Enkäten visar att exempelvis byalag, pensionärsföreningar, Hem & skola-föreningar, affärspersonal och bibliotekets vänner hjälper till med öppet-hållande och stöd. Mest förekommer detta på utlåningsstationer, inte så ofta på filialbibliotek.

Att involvera frivilligkrafter kan ha fördelar, men det är viktigt att biblioteken bibehåller professionaliteten.

Integreringar

Femtio procent av landets filialer är integrerade folk- och skolbibliotek och det är ungefär samma förhållande för Västra Götaland. Femtiosex filialbibliotek är integrerade med skolan i länet och flera är på gång. Att integrera biblioteken med skolan är den biblioteksform som ökar mest i landet. Ytterligare tre filialbibliotek i regionen skall inom kort integreras med skolan. Hur gör man för att tillgodose både skolans och allmänhetens behov på ett bra sätt? Metoder för samverkan på integrerade folk- och skolbibliotek behövs på kurser, konferenser och studiedagar där goda exempel på samarbete och metoder lyfts fram. Enligt enkäten är det angelägna

frågor.

Arrangemang

Åtta bibliotek är integrerade med äldreomsorgen. Ljungs filial i Herrljunga är integrerade med medborgarkontoret.

Just medborgarkontor borde vara en utmärkt samarbetspartner för en filial. Att det inte förekommer oftare beror kanske på att medborgarkontoren ofta ligger i centralorten?

Att ordna arrangemang av olika slag på biblioteket är ett sätt att skapa mötesplatser som man så tydligt vill. Tio kommuner svarar nej på frågan om de har arrangemang. Anledningen till det kan vara många, platsbrist säger någon. Men resten av kommunerna har varierande grad av arrangemang. Många är mycket aktiva och ordnar föreläsningar, författarbesök, korsordsträffar, sagostunder, skrivarkurser utställningar mm, allt som skapar möten. Även ett litet bibliotek med få timmar öppet kan ha otroligt mycket verksamhet. Filialen i Vårsås har hittat former som gör det möjligt. (läs om Vårsås senare i numret).

Både politiker och tjänstemän värnar om filialbiblioteken men resurser finns inte alltid. Ökade öppettider ger tillgänglighet och att filialbiblioteken överhuvudtaget överlever är viktigt att arbeta för enligt enkätsvaren.

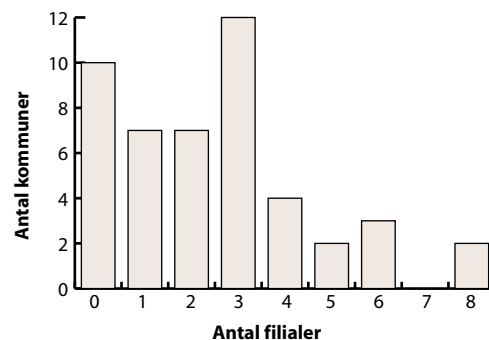
Någon säger att filialbiblioteket inte får vara som "ett antikvariat", utan ska vara ett modernt, datoriserat bibliotek i takt med tiden.

För Mustafa Can och andra...

Den moderna människan lider brist på tid. Biblioteket ska vara ett ställe dit medborgarna gärna går för kunskapsinhämtning, diskussioner, arrangemang och lässtimulans, kort sagt ett spännande ställe som gärna får ta tid.

Man kan inte nog betona bibliotekets betydelse för närsamhällets utveckling och

Antal filialer i kommunerna

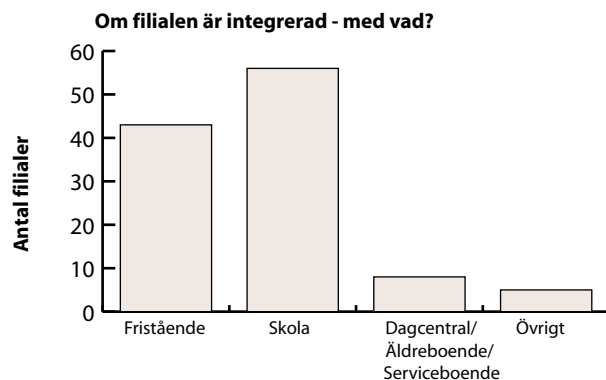
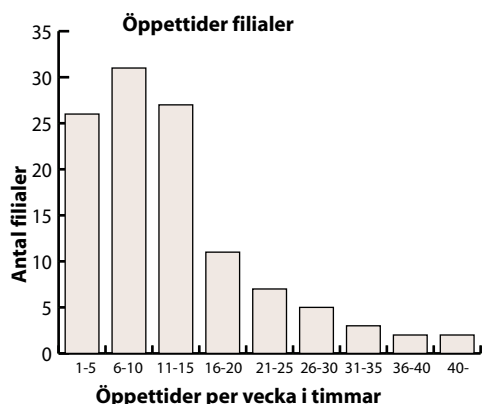
de boendes livskvalitet. Finns ett levande kulturliv och ett aktivt bibliotek kan det också locka till företagsetablering. Biblioteket betydde så mycket för Mustafa Can bara genom att det fanns där i hans närhet, var öppet och hade personal och medier.

I regionen finns många fina välutvecklade filialer där Mustafa Can och alla andra kan botanisera i hyllorna och via nätet hitta all världens information, men det finns även motsatsen.

Till stöd för utvecklingsarbete behövs nätverksträffar för filialpersonalen, kompetensutveckling i form av kurser, konferenser och omvärldsbevakning. Det behövs ekonomiska resurser, media-planering, tipsbank...

Vad är ett filialbibliotek? En definition.

Med filialbibliotek avses en fast fristående avdelning med ett till största delen fast mediebestånd, fast anställd personal och regelbundna öppettider. Ur Statens kulturråd: Kulturen i siffror 2006. Statistik om folkbibliotek 2005: Definitioner och instruktioner s.73 (bilaga 6).

Läs mer - tips

Mustafa Can, "Tätt intill dagarna - berättelsen om min mor" 2006.

Cederberg, Linda: Profil och samarbeten på folkbibliotek : en enkätstudie av nuvarande profil samt förändringar i profil över tid. Magisteruppsats 20 poäng, vt 2006. Uppsala universitet, institutionen för ABM, Biblioteks- och informationsvetenskap, nr 282. Ladda hem från: www.abm.uu.se/publikationer/2/2006/282

Forslund, John Erik: Om biblioteksverksamheterna : PM. Stockholm : Fritzes offentliga publikationer : Kulturdep., Regeringskansliet, 2003. Ds 2003:66 Ladda hem från: www.regeringen.se

Hasselrot, Astrid: Allas bibliotek : en idébok om att integrera bibliotek / [text: Titti Hasselrot]; [foto: Susanne Björkman; foto: Susanne Björkman] Stockholm : Statens skolverk : Statens kulturråd, 2001.

Helinsky, Zuzana: En nödvändig liten bok om marknadsföring av bibliotek / Zuzana Helinsky ; [vinjetter: Kathleen Heslin Carlson] Lund : Btj, 2006.

Höglund, Anna-Lena: Strategisk medieplanering för bibliotek/ Anna-Lena Höglund, Christer Klingberg. Lidköping, 2001.

Livsviktigt : prisbelönta skolbibliotekarier & skolbibliotek i centrum.

Stockholm : Bonnier Carlsen, 2004

Söderberg, Fia (2004), ID - På spaning efter folkbibliotekets identitet. Stockholm : DIK. (Uppsats, Greta Linder-stipendium 2004)

Ladda hem från: <http://dynamicweb.telia.com/www-dik-se/BF/stipendiet/2004/ldfolkbibliotek.pdf>

Ögland, Malin: Skolans bibliotek : om att utveckla samarbetet mellan skolbibliotek och arbetslag. Stockholm : Statens Kulturråd, 2002.

Framtidens bibliotek: www.futurum.polyvalent.se

Silkeborgs bibliotek: www.silkeborg.bib.dk

www.biblioteksbloggen.se

- Våldigt mycket handlar inte om pengar utom om samarbete och att se möjligheter. Om att säga "det går nog, vi kan nog"! säger Yvonne Eriksen.

Yvonne räddade krisfilialen med samarbete som strategi

- Ditt uppdrag är att rädda Vårsås-biblioteket.

Ungefär så sa chefen till Yvonne Eriksen när hon började som filialföreståndare i Vårsås. Tillsammans med folket i bygden räddade hon biblioteket och lyfte det rejält. Brist på pengar har aldrig varit något hinder för Yvonne Eriksen. Hon älskar att samarbeta. Hon älskar att möta människor.

Och dessutom - det vet alla som känner henne - så älskar hon att klä ut sig.

Text: Anne-Marie Evers

Foto: Lisa Sonestedt

Både Birgit Båring t h och Görel Mogren från Bibliotekets vänner tycker att det är roligt att arbeta i biblioteket. Krångliga frågor läggs kvar på lappar till Yvonne. Ibland rycker ett helt gäng från föreningen ut för någon punktinsats som att måla en vägg eller städa hyllor. I mitten lilla Elin Björklund och i förgrunden CD-böcker som föreningen sponsrat.

Trots den dallrande sommarhettan är det luftigt och svalt under träden i Yvones trädgård. Yvonne ställer ifrån sig kaffekoppen och berättar om utgångsläget när hon började i Värsås 1992;

- Filialen var verkligen i kris och på väg att läggas ner. Utlåningen var jättedålig, det hade varit täta personalbyten, det fanns inget samarbete med skolan och en del barn vågade knappt gå till biblioteket.

Filialen ligger i gamla Tingshuset i Värsås någon mil öster om Skövde. Ett stenkast från filialen ligger Värsås skola (låg- och mellanstadium och förskola).

Det första Yvonne gjorde var att gå till skolan.

- Jag fick jättebra kontakt med lärarna. Det fanns verkligen ett sug efter biblioteket.

- Sen började jag fundera på hur det såg ut i samhället i övrigt. Där bor många bönder som sällan lånade böcker. Där bor också många som pendlar till sina arbeten. Jag satsade på kassetböcker och tänkte att

dom kunde lyssna på traktorn eller i bilen. Det blev en succé.

- Jag köper fortfarande in mycket CD-böcker. Nuförtiden är det Bibliotekets vänner som betalar, berättar Yvonne.

Drakfesten

Yvonne, som är utbildad fritidsledare, kom från ett jobb som fritidsassistent inom äldreomsorgen i Skövde kommun. Hon var van vid att samarbeta och hade många kontakter. Hon tänkte att det behövde hända lite mer runt biblioteket.

- Kyrkan! Jag har alltid samarbetat med kyrkan. Prästen här, Stellan Wihlstrand, hörde till mina flitigaste låntagare. Vi ordnade mycket roligt ihop.

- Drakfesten till exempel. Då tillverkades det drakar för fullt i Värsås, både i skolan och på ålderdomshemmet. Jag lånade in alla drakböcker jag kunde få tag i till biblioteket. Det kom massor av folk. Plötsligt kom Stellan på att vi skulle lägga

alla drakarna i altarringen och avsluta dagen med en drakgudsjänst i kyrkan.

Deckarkvällar på biblioteket, och många andra temakvällar, kom till på ungefär samma sätt. Yvonne frågade sina trogna låntagare om de hade lust att vara med och ordna en kväll i biblioteket, några fixade kaffe, några berättade om sina favoritböcker.

- Inga pengar hade vi. Men folk ställde gärna upp.

Som en blåvinge

Samma var det med utställningarna. Yvonne har ordnat massor av utställningar i biblioteket med hjälp av grejor som folk i bygden själva lånat ut.

- Jag ville ordna något för skolbarnen, men de vuxna tyckte ju också att det var kul, berättar Yvonne.

En gång var det en gammal moped som ställdes ut. Yvonne plockade fram motorböcker och överraskade barnen med

att sitta grensle på mopeden i skinnhuva.
 - Det var första gången jag klädde ut mig, säger Yvonne och ler.
 Nästa gång skulle en fjärlissamlare, som lånat ut sin fjärlissamling, komma och prata för skolbarnen.
 - Jag frågade om han hade något emot att jag klädde ut mig till blåvingefjäril. ”Du får se ut hur fan du vill”, svarade han. Så jag satte på mig stora vingar och känslspröt och han höll på att skratta ihjäl sig.
 Så där har det fortsatt. Yvonne har berättat sagor utklädd till allt från rymdvarelse till kommandoran på julkalaset. Hon har prytt lokaltidningarnas förstasidor åtskilliga gånger.

Bibliotekets vänner

Mot slutet av 90-talet gick Yvones medarbetare på filialen i pension och det fanns inte pengar att ersätta henne. En öppetkväll på filialen skulle bort. Yvonne kallade ihop ett möte och den kvällen bildades föreningen Bibliotekets vänner i Värås. Medlemmarna bestämde att de själva skulle hålla öppet på torsdagskvällarna. Så har det fortsatt sedan dess. Till och med på semestern när de flesta filialer stänger. Ungefär 15 personer turas om att bemanna biblioteket, de flesta är i yrkesverksam ålder.

Bibliotekets vänner ordnar varje år någon eller några familjeaktiviteter på filialen. De drar in lite pengar på medlemsavgifter och lotterier.

Samspelet mellan Yvonne och föreningen är viktigt, Yvonne finns med som stöd och motor.

Hon försöker måna om att det ska vara roligt att vara med och jobba med biblioteket. Föreningen samlas till knytkalas på julen då man passar på att julpynta i biblioteket. På vårarna bjuds till fest hemma hos någon. Alla som varit med och jobbat får åka på bokmässan.

Yvones filosofi

Det finns en tydligt genomtänkt filosofi

bakom Yvones arbetssätt:

- Jag vill finnas mitt i verksamheten och försöker realisera det mesta som jag tänker.

- När många är med och gör saker så blir det inte så betungande. Jag har alltid älskat samarbete. Människor har så otroligt mycket kraft i sig, många blir själva förvånade.

- Det kan vara lite bekvämt att vara negativ och det är lätt att luta sig mot att ”vi har inga pengar”.

- Men väldigt mycket handlar inte om pengar utom om samarbete och att se möjligheter. Om att säga ”det går nog, vi kan nog”! Då finns inte det inget som är omöjligt och vinsten är att man har förbaskat roligt tillsammans!

Föreningen stöttar

- Det är fart och fläkt på biblioteket i Värås. Yvonne är trevlig att jobba med. Hon är väldigt kreativ samtidigt som hon är en försiktig och försynt person.

Det säger Birgit Barring som är ordförande i Bibliotekets vänner i Värås.

- Utan Yvonne skulle inte föreningen fungera så bra som den gör. Samtidigt har vi ofta stöttat henne. Inte minst när hon kämpade för att biblioteket skulle få ytterligare ett rum i Tingshuset, berättar Birgit.

Fakta om filialen i Värås:

Kommun:	Skövde. Värås ligger ca 1,5 mil från Skövde mot Hjo.
Invånarantal:	Värås tätort har ca 500 invånare. Ca 1500 personer bor inom filialens upptagningsområde.
Öppettider:	
Tisdag:	16.00 – 20.00
Onsdag:	09.00 – 13.00
Torsdag:	17.00 - 20.00 (Bibliotekets vänner)
Fredag:	09.00 – 15.00 (Plusjobbare hjälper till)
Utlåning:	ca 20 000 utlån per år.
Personal:	En person 20 timmar per vecka, varav 2,5 finansieras av skolan.
Mediaanslag:	ca 72 000 kr varav 12 000 kommer från skolan.
Vännerna:	ca 65 hushåll är medlemmar i Bibliotekets vänner.

Skövdes MP3-satsning öppnade filialen i Skultorp

Skövde Stadsbibliotek har fått en enorm uppmärksamhet i media för sin MP3-satsning. Mitt i all den positiva uppmärksamheten tog bibliotekschefen chansen att argumentera hos politikerna för en helt annan fråga; att få öppna filialen i Skultorp som man just tvingats stränga. Och den här gången svängde politikerna. Med extra anslag i budgeten kunde filialen öppna på nytt. Glädjande för många – samtidigt som det inte varit problemfritt att ta filialen ur malpåsen.

Text: Anne-Marie Evers

-Politikerna blev påverkade av all den positiva mediebevakningen. Alla gratulerade oss. Kommun- rådet och många andra hörde av sig.

Visst var det valår men Skövdes bibliotekschef Christina Westerlund är också övertygad om att uppmärksamheten kring MP3-projektet bidrog till att man fick öppna Skultorpsfilialen igen. Alla de goda argumenten om tillgänglighet, skolsamarbetet och barns läsning fick ett annat genomslag i ett läge då biblioteket och Skövde hamnat i rampljuset.

- Det är viktigt att biblioteken hela tiden utvecklas, att vi syns och sticker ut. Det

har blivit viktigare än tidigare, menar Christina Westerlund.

- När man får uppmärksamhet, när man når nya grupper och får fler låntagare då blir det också lättare att begära högre anslag, säger hon.

Det var i januari 2004 som filialen i Skultorp stängde. Lokalen blev inte uppsagd utan allt låg i malpåse ända fram till nyinvigningen i februari 2006.

Skultorpsfilialen ligger cirka 7 km från Skövde centrum.

Hur är det att öppna en filial som varit stängd i två år?

- Det är förstås jättekul att vi kunde öppna, men det har inte varit helt lätt, berättar Lizette Uddmar som är tillbaka som filialföreståndare.

- Utlåningen i Skultorp har minskat. Jag tror att en del låntagare valt Stadsbiblioteket eller Boken kommer istället, säger Lizette Uddmar.

- Mest är det barnfamiljer och de äldre som kommer. Och så har skolan blivit mer aktiv i kontakten med oss och det är ju roligt.

Det "hål" i bokbeståndet som uppstått genom att inget köpts på två år är svårt att reparera, tycker hon. Dessutom har

hon fått mindre tid på filialen, 10 timmar istället för 16 som förut. Nu hålls filialen öppen av Lizette på onsdagskvällar, av plusjobbarna på måndag eftermiddag och av föreningen Bibliotekets vänner på fredagskvällar.

Bibliotekets vänner

Bibliotekets vänner i Skultorp tycker förstås också att det är bra att filialen öppnat på nytt. Samtidigt skulle man vilja ha mer stöd från biblioteket och mer samarbete, berättar Barbro Furhoff som är aktiv i Bibliotekets vänner.

Det finns ett långvarigt missnöje med hur Skövde kommun agerat i Skultorp. Ett missnöje som går tillbaka till för flera år sedan, då biblioteket i Skultorp fick byta "ner sig" till en betydligt sämre lokal. "Ett kyffe", säger Barbro Furhoff.

Vid lokalbytet den gången slutade vännerna att bemanna biblioteket:

- Men nu när filialen öppnade igen, tänkte vi att vi kan försöka en period till, berättar Barbro Furhoff.

Även vännerna har noterat att utlåningen sjunker. Enligt Barbro Furhoff finns det också en oro för att man inte ska kunna mobilisera tillräckligt med frivilliga framöver, för att bemanna biblioteket två timmar varje fredag eftermiddag.

Hur speglas filialerna på våra hemsidor? Har de en framträdande roll, eller är de gömda bakom rubriker som öppettider, kontakt, filialer etc?

Hemsidornas bild av filialer

- eget värde eller anonyma bihang?

Hur presenteras filialerna på ditt biblioteks hemsida? Som en viktig del av ett bibliotekssystem som består av flera enheter "Välkommen till biblioteken i....." Eller har de mindre biblioteken bakats ihop under "filialer" bland låneregler och annat i huvudbibliotekets vänstermarginal?

Vilken bild – ja kanske till och med självbild – ger det ena eller andra förhållningssättet?

Text: Anne-Marie Evers

Research/Bildkollage: Pernilla Johansson

Framidan har undersökt bibliotekens hemsidor i 37 kommuner i Västra Götaland som har filialer. För att se vilken bild hemsidorna ger av filialerna.

Det varierar mycket. Det finns goda exempel på bibliotek som tydligt lyfter fram alla sina enheter. Som till exempel på hemsidorna i Möln-dal, Falköping, Lerum, Mariestad med flera. Å andra sidan finns det bibliotek som gör precis tvärtom; satsar på att lansera huvudbiblioteket och presenterar filialerna som anonym underavdelning.

Christina Herthnek är informatör i Mariestads kommun. Hon har intresserat sig särskilt för bibliotek och talade nyligen på en filialdag i Remmingstorp utanför Skara om att kommunicera sin identitet. Kristina Herthnek säger;

- När jag tittar på bibliotekens hemsidor så kan jag ibland fråga mig varför biblioteken har filialer? Är det bara som en underavdelning, ett andrahandsval för folk

som inte kan komma till huvudbiblioteket? Har filialerna inget eget värde? Det skulle man behöva signalera i så fall.

- Sedan är det minst lika viktigt med intern information och kommunikation. Om man inte internt kommunicerar att filialerna är viktiga och personalen duktig, så blir de försiktiga och vågar inte ta ut svängarna. Det avspeglar sig utåt också.

- Omvänt är det svårt att utåt visa en bild som inte stämmer med hur det är internt. Då blir man inte trovärdig.

- Men jag tycker också att filialerna själva måste kaxa till sig, ta sig ur offerrollen och visa att man är bra och vill synas!

- Det finns en hel del att göra. Själv går jag förbi en filial varje dag, men det finns ingenting jag ser utifrån, som skulle locka in mig där. Trots att jag älskar bibliotek, säger Kristina Herthnek.

Sammanställning

Undersökningen har utgått från tre frågor:

Fråga 1.

Framgår det tydligt på förstasidan att biblioteket inte är ett utan flera?

Ja) 23
Nej) 14

Fråga 2.

Är filialerna klickbara direkt på sina ortsnamn från förstasidan eller hopbakade under kontakt, filialer eller liknande?

Ja, klickbara direkt) 15
Nej, hopbakade) 22

Filialerna hittades under följande grupper:

Filialer = 7
Öppettider = 8
Kontakt = 1
Våra enheter = 1

Fråga 3.

Har filialerna egna hemsidor på huvudbibliotekets första sida?

Ja) 19
Nej) 18

Integrering i lust och nöd

Hälften av alla filialer i Sverige är integrerade med skolbibliotek. Att integrera med skolan är det allra vanligaste sättet att förändra filialverksamhet. I Västra Götaland är femtiosex filialer och stadsdelsbibliotek och elva huvudbibliotek integrerade med skolbibliotek. Fler sammanläggningar är på gång.

Det finns både fördelar och svårigheter med integreringar; det finns både LUST och NÖD

Text och foto: Anne-Marie Evers

Integrering – LUST

- kommunala resurser utnyttjas effektivare; lokaler, personal, medier, datorer o s v
- elever och lärare får ett bättre skolbibliotek än de annars skulle haft
- ökade öppettider för allmänheten
- större chanser för filialen att överleva på orten
- biblioteket når alla barn

Integrering – NÖD

- skolan ligger avsides eller biblioteket ligger undanskymt i skolan
- eleverna fyller biblioteket, allmänheten vill inte gå dit på dagtid
- bibliotekspersonalen involveras inte i undervisningen
- otydlig ansvarsfördelning mellan bibliotekschef och rektor
- skolan slukar biblioteket, ”tar för sig utan att betala”
- oenighet om huruvida lärarna ska få tillträde till biblioteket när det är stängt

Läraren som blev bibliotekschef

Både litet och STORT steg

Rigmor Persson är läraren som efter mer än tjugo år i skolan blev kultur- och bibliotekschef i Essunga kommun. Fysiskt sett ett ganska litet steg eftersom huvudbiblioteket är integrerat och ligger i skolan. Men ändå ett steg mellan två världar. Biblioteket och skolan har sedan länge ett gott SAMARBETE – men arbetar man verkligen TILLSAMMANS?

- Skolan och biblioteket jobbar var för sig med att skapa en bra verksamhet hos sig, säger Rigmor.

Text och foto: Anne-Marie Evers

Rigmor Persson, läraren som just blivit kultur- och bibliotekschef. Denna dag kommer hon från ett bokprat på en av kommunens ytterskolor och är uppfylld av hur roligt det var att möta eleverna och de positiva lärarna.

Rigmor Persson har varit lärare i bland annat svenska och tyska i Nossebro skola som är en 6 till 9 skola. En 2 till 5 skola ligger i byggnaden intill. Rigmor är född i Nossebro i Essunga kommun som bara har ca 5 700 invånare. Hon är intresserad av kultur, bibliotek och ledarskapsfrågor. Nya jobbet som kultur- och bibliotekschef är på många sätt hennes drömjobb.

Än så länge är allt så nytt, hon har bara jobbat någon månad;

- På sätt och vis vill jag värna den där känslan av att vara ny, att kunna se saker lite utifrån så länge det går, reflekterar

hon.

Att folkbiblioteket i Nossebro är ett skolbibliotek märks på öppettiderna. Man öppnar till exempel klockan 9.20 och stänger 15.10. Allmänheten är välkommen under skoltid och tre vardagkvällar.

- Våra öppettider utgår mycket från skoldagen, men det är något vi har börjat diskutera. Folk i Essunga vill kanske hellre ha öppet på lördagen? funderar Rigmor.

Behöver träffas

Varje höst skickar biblioteket brev till skolans lärare. En inbjudan att använda

biblioteket i undervisningen, åtföljd av de regler och förhållningssätt som gäller för lärare och elever. Till exempel att eleverna ska ta det lugnt i biblioteket och att personalen behöver information i god tid om temaarbeten och klassbesök. Brevet har kanske sin funktion men Rigmor tror ändå mer på dialog och kommunikation. Att man träffas.

- Det handlar om två olika yrkeskategorier som var och en gör sitt bästa och månår om sin verksamhet. Men vi behöver mötas och prata mer om vad vi gör, säger hon.

- Biblioteket ger mycket service till

skolan. Upplever man att man enbart är en serviceinrättning är det inte alltid så roligt.

- Samtidigt tror jag det kan vara svårt att förstå hur intensivt och stressigt det är i skolan. Att man ofta inte hinner med den långsiktiga planeringen.

- Som lärare har jag ständigt upp emot 30 upproriska tonåringar omkring mig och känner ansvar för att de mår bra. Man ska ha utvecklingssamtal med eleverna, ha en inspirerande undervisning, sätta rättvisa betyg. Dagens målrelaterade betyg kräver tydliga kunskapsmål och åtgärdsprogram för eleverna. Elever som inte får betyg ska ha uppföljningssamtal. Sedan tillkommer andra saker som till exempel antimobbningsskampanjer, Livkunskapsprojekt och..

Rigmor ser en smula matt ut trots att hon trivs bra i skolan.

Genomtänkt linje

Det finns en ambitiös handlingsplan för bibliotekets läsförmedlande arbete i Essunga. Avstampet är föräldraträffar med BVC. Biblioteket har bokprat i de lägre klasserna både i tätorten och ytterskolorna, boktips till svensklärarna i de högre klasserna. Och så vidare.

- Jag har suttit ner med skolchefen för att beskriva allt det vi redan gör och visa att det finns en genomtänkt linje, säger Rigmor

- Kan vi från biblioteket visa att vi bidrar till skolans måluppfyllelse – då har vi ett riktigt bra läge, säger Rigmor.

- För om en elev går ut grundskolan utan att vara godkänd är det ett misslyckande både för eleven och skolan.

- Sedan är det inte säkert att vi ska göra som vi alltid har gjort. Det är detta vi behöver reflektera över tillsammans med skolan.

- Inom skolan är man väldigt intresserad av metodfrågor, fortsätter Rigmor.

När skolan byggdes om för några år sedan fick man separata fikorum och personalutrymmen. - Lärarna tyckte nog bara det vore kul om bibliotekspersonalen kom till skolan, men jag kan förstå att en liten grupp hellre sitter tillsammans hos sig.

- Det är en diskussion som biblioteket borde kunna delta i. När bibliotekarien till exempel besöker olika skolor i vårt projekt "Läsning till tusen" ser han att man arbetar på olika sätt på olika skolor. Av det kan man dra slutsatser, som kan återföras i en metoddiskussion med skolan.

Gemensam fortbildning kan vara ett sätt att föra professionerna närmare varandra, menar Rigmor. Och som sagt; dialogen.

Informationssökning

Biblioteket som resurs för informations-sökning i skolan är ett mindre utvecklat område än lässtimulansen. Rigmor tror att en del lärare inte vet vad biblioteket - och bibliotekarierna - kan bidra med. Då vet man heller inte vad man kan efterfråga.

Samköp av databaslicenser är en fråga man börjat diskutera. Det finns datorer i klass-

rummen och ett par i biblioteket.

Men bibliotekets datorer får inte användas av eleverna under skoltid. För då finns risk att de blockeras för allmänheten - ett exempel på hur intressen kan kollidera.

Fakta

Essunga bibliotek är organiserat under kommunstyrelsens kulturutskott. Skolan betalar varje år ett schablonbelopp på motsvarande en 75 % bibliotekarielön.

Skolan för också över 60 000 kronor för kulturaktiviteter och skolbio, som administreras av kultur/bibliotek.

Bibliotekarien får närkontakt genom arbetet i klassen

På det integrerade folk- och gymnasiebiblioteket i Nödinge arbetar Gun-Britt Bjerstaf sedan elva år. Hon är gymnasiebibliotekarie, anställd på biblioteket. Men hon är dessutom studiehandledare i en NV-klass som hon följer från första till tredje årskurs. Det ger henne en unik möjlighet att arbeta inne i gymnasieskolan där hon är en del av personalgruppen och får en tät kontakt med elever och lärare

Text och foto: Anne-Marie Evers

Arrangemanget har funnits sedan Ale gymnasium i Nödinge strax utanför Göteborg var nytt, 1995. Från början handlade det framför allt om att man ville öka vuxentätheten i skolan. Gun-Britt Bjerstaf ser en lång rad fördelar med att vara studiehandledare ("klassföreståndare" hade man sagt förr); - Jag får en annan förståelse för eleverna och deras situation, för deras glädje och sorg. Jag är med på arbetsplatsträffar och andra personalmöten på skolan och har aldrig några problem med att ta kontakt med lärarna.

Tolv elever

Som studiehandledare har Gun-Britt Bjerstaf hand om en halv klass, tolv elever. Hon har enskilda utvecklingssamtal med eleverna. Hon förmedlar studieresultat från lärarna i olika ämnen. Hon försöker se till att eleven trivs och mår bra. Hon har föräldramöten och hon träffar hela klassen varje vecka på klassråd.

Är det inte svårt att vara studiehandledare när man inte är lärare?

- Nej det tycker jag inte. Jag har ju också min undervisning. Här i biblioteket. Och det är ofta så att en studiehandledare inte undervisar alla elever. Det gäller bara att vara noga med att samla information från lärarna som eleven har.

- Det är faktiskt en fördel i kontakten med eleverna att jag inte är betygssättare. Gun-Britt Bjerstaf sitter också med som "övrig personal" i lokala styrelsen för gymnasiet. En styrelse där eleverna är i majoritet.

Som bibliotekarie arbetar Gun-Britt Bjerstaf med alla programmen, men mest i natur- och samhällsprogrammen. Hon följer en plan vars huvuddrag är orientering i biblioteket för årskurs 1, fördjupning i informationssökning i årskurs 2 och assisterande handledning i årskurs 3. Trots att hon är så involverad i gymnasiet tycker hon att det är bra att organisatoriskt tillhöra biblioteket;

- Det är biblioteket som är min utgångs-

punkt och det är här mina kollegor finns, säger hon.

Nu tillhör gymnasiet och biblioteket samma förvaltning; "Utbildning och kultur" och det betyder mycket för kontakt och samarbete. Bland annat sitter bibliotekschefen, Margareta Nilson, och rektorerna från gymnasiet i samma ledningsgrupp.

Annat i grundskolan

En annan modell gäller för skolbiblioteken på grundskolan och de tre integrerade filialerna i kommunen. De tillhör organisatoriskt Utbildnings- och kulturförvaltningen och har Margareta som chef. Medan grundskolorna tillhör Barn- och ungdomsförvaltningen. Två olika förvaltningar och olika chefer är ingen riktigt bra lösning.

- Nej, det finns nackdelar, säger Margareta Nilson. Visst fungerar samarbetet och alla är mycket välvilliga. Det finns biblioteksråd med lärare på alla skolor. Men jag skulle önska mer kontakt med rektorerna.

- Jag försöker tjata mig till att komma med på rektorsträffar någon gång per år och påminna om att biblioteken finns på skolorna. Att de ska tänka på att bjuda in bibliotekarierna till arbetsplatsträffar, hålla liv i biblioteksråden och använda biblioteken mer i undervisningen.

- Jag tycker det brukar vara för hög ljudnivå i biblioteket för att jag skall vilja sitta och jobba här. Men jag kommer hit några gånger i veckan för att läsa tidningar, berättar Martin Wihlberg som går naturvetenskapliga programmet på Ale gymnasium. Foto: Anne-Marie Evers

Interiör från Ale bibliotek i Nödunge. Arkitekten är Gert Wingårdh. Foto: Allan Karlsson

Integrerade biblioteket en fördel i konkurrensen

Det står "Ale gymnasium" på skylten vid vägen. Men huset innehåller så mycket mer; huvudbibliotek, idrotts hall, café och teater. Helheten är viktig. Att man ligger i ett kulturhus framhåller gymnasiet i sin marknadsföring - i den hårda konkurrensen om elever. Och närheten till biblioteket är en konkurrensfördel som skulle kunna betonas ytterligare.

Text och foto: Anne-Marie Evers

Roy Jörgensen, samordnande rektor på Ale gymnasium, berättar att det integrerade biblioteket är en betydelsefull resurs för skolan. När biblioteket för några år sedan skulle spara pengar genom att öppna en timme senare på morgnarna (9.30 istället för 8.30) gick gymnasiet in och betalade.

- För oss är det viktigt att biblioteket öppnar tidigt så vi gick in med 50 000 kronor.

- Året därpå fick biblioteket anslag så att de kunde hålla öppet under våra lektionstider, vilket var viktigt för både elever och personal, berättar han. Biblioteket och gymnasiet tillhör båda Utbildnings- och kulturförvaltningen.

Om man tillhört olika förvaltningar den gången är det inte säkert att man fått samma gehör hos politikerna, tror Roy Jörgensen. Det kan vara lättare att spara om det drabbar en annan förvaltning.

Marknadsföring

Roy Jörgensen ansvarar för skolans marknadsföring och just nu arbetar man med ett nytt informationsblad. Ale gymnasium har ca 940 elever. Konkurrensen mellan gymnasieskolorna

är stenhård idag.

- Om vi inte är med och talar om att vi finns, om vi inte kan locka elever till oss, då får vi problem med att rättfärdiga vår existens. Det är en press man känner hela

tiden., säger Roy Jörgensen.

En profil för Ale gymnasium är "studiepassen". Under cirka 20 procent av undervisningstiden väljer eleverna egna arbetsuppgifter och arbetar självständigt med lärarna som handledare.

- Det är en individualisering av undervisningen som förbereder eleverna för hur man arbetar på högskolan.

- Informationssökning i biblioteket är

självklart viktig i det sammanhanget.

- Vi skulle faktiskt kunna framhålla biblioteket mer i skolans marknadsföring. Jag har bara inte tänkt på det, säger Roy Jörgensen.

Känns lätt

Han är mycket positiv till samarbetet med biblioteket och tycker att det är bra att bibliotekarien också arbetar som studiehandledare.

- Det känns alltid lätt i kontakterna med biblioteket. Gun-Britt har en insikt i kursinnehållet och kan styra inköp av referenslitteratur. Hon är med på arbetsplatsträffar och i våra pedagogiska diskussioner.

Folkbiblioteket i huset har också en social funktion.

- Ta en titt på sofforna här! De är likadana i kafé som i biblioteket. Det är medvetet för att man ska få känslan av att kafé fortsätter in i biblioteket och att allt hör ihop.

- Att det kommer externa gäster till kafé och biblioteket har en lugnande inverkan och jag tror att det bidrar till att eleverna uppför sig vuxnare, säger Roy Jörgensen.

Kungsbacka två år efter striden om filialerna

För drygt två år sedan hotades tre filialer i Kungsbacka av nedläggning. Hotet blåste upp en folkstorm och massiva protester fick politikerna att delvis vända om. Slutligen lades en av filialerna ner. Men trots att det gått en tid finns en viss oro kvar och de som kämpade för filialerna har ännu inte begravt stridsyxan. Händelsen har också lämnat tydliga spår bland företrädare för biblioteken. Här ger de sin syn på hur den hetsiga debatten och beslutet påverkat verksamheten.

Text och foto: Pernilla Augustsson

– **V**i har fortfarande besökare som frågar om det finns risk att vi ska läggas ner. Det har skadat verksamheten för lång tid, säger bibliotekarien Elisabet Berger i Fjärås, en av filialerna som klarade sig kvar.

I ena hörnet av Smedingeskolan ligger filialen i Fjärås, dryga milen utanför huvudorten Kungsbacka. I den lilla, men mysiga och ombonade lokalen, möts besökaren av en barnhörna med affischer och mobiler på väggarna och flera nya barnböcker uppställda på ett bord. Lite längre in finns två datorstationer, ungdoms- och vuxenhyllor samt några bord, stolar och fätöljer. Den här filialen var tillsammans med filialerna i Frillesås och Älvsåker de som hotades eftersom politikerna var tvungna att spara.

Kulturnämnden hade gått med underskott under flera år och att stänga tre filialer skulle spara runt 800 000 kronor. Men personalen hade svårt att förstå till vilken nytta, eftersom de ansåg att kostnaden var så liten.

– Jag upplevde att biblioteket här fungerade bra och att det behövdes eftersom vi hade höga utlåningssiffror i förhållande till våra öppettider, säger Elisabet Berger.

Tidigare nedläggningar

Men inte bara personalen hade svårt att förstå. Två år tidigare hade en av bokbussarna lagts ner och året innan Särö filial. När ytterligare tre filialer hotades mobiliserade invånarna. På flera håll samlade man till allmänna möten och så bildades föreningen Bibliotekens vänner, som kämpade hårt för verksamheten. Politikerna uppvaktades flitigt, invånare skrev insändare och brev. I butiker och på filialerna lades protestlistor ut och skrevs på av omkring 4000 personer. Mitt i stormen stod kulturnämndens ordförande Marie Wadström (kd).

– Det kan ofta vara så att man ser klarare

– Hade jag fem miljoner extra skulle jag inte bygga upp nya filialer, utan förstärka den verksamhet som redan finns och satsa på uppsökande verksamhet för att nå fler äldre och barn, som vi inte når idag, säger Marie-Louise Frick, bibliotekschef i Kungsbacka

när det stormar som värst och jag såg tydligt att det här måste vi göra. Men det var ett val mellan pest och kolera. Vi hade under flera år hyvlat på än det ena och än det andra och nu var vi tvungna att göra något rejält för att annat skulle överleva, annars hade inget överlevt.

Den som fick uppdraget att se över verksamheten på filialerna och ta fram besparingsförslag var bibliotekschefen Marie-Louise Frick.

– Som tjänsteman har man ju sin roll och det är inte alltid man är glad över de uppdrag man måste ta sig an.

Och det var en känslig fråga. De kraftiga reaktionerna från allmänheten överraskade både politiker och tjänstemän. Innan beslut var taget sattes munkavle på de anställda, som inte tilläts att uttala sig utan fick hänvisa till närmaste chef.

– Det var en stor sorg för många anställda, som kände att den verksamhet de brann för och deras engagemang inte hade något värde, fortsätter Marie Louise Frick. Jag visste att någonting måste ske eftersom

det inte fanns mer småbitar att ta och det var skönt när beslutet kom.

Ändrade sig

Men de starka protesterna fick politikerna att ändra sig. Av de tre filialerna stängdes till slut en, nämligen den i Älvsåker, som låg närmast huvudbiblioteket. Böckerna och lokalen, som kom till när skolan byggdes ut 1997, fick helt och hållet lämnas över till skolan och bibliotekarien flyttades in till huvudbiblioteket. Bidragen till studieförbunden minskades och viss annonsering i tidningarna drogs in. Den sammanlagda besparingen blev drygt en halv miljon kronor.

– Det kan tyckas som en struntsumma, men i vår värld så är det en procent av budget och det är en filial, säger bibliotekschefen Marie-Louise Frick.

Även om påtryckningarna från Bibliotekens vänner inte hjälpte för att ha kvar all verksamhet, är föreningen övertygad om att deras högljudda protester hade stor betydelse för beslutet.

- Det är svårt att sja om framtiden, säger Marie Wadström (kd), men vi hoppas kunna behålla alla filialer.

- Hade vi inte agerat hade alla tre lagts ner, säger ordföranden Sölve Wikström.

Huvudbiblioteket drabbades

Men det blev fler kännbara konsekvenser. Under sommaren tvingades alla filialer ha stängt, huvudbiblioteket hade inte öppet på lördagar och alla bokinköp stoppades under tre månader. Inga vikarier fick tas in och personalen fick inte ta ut övertid. Fortfarande märks inköpsstoppet av, eftersom bara de allra nödvändigaste titlarna kunde köpas in efter att stoppet hävts.

- Vi har ju kvar ett hål i våra boksamlingar, säger Marie-Louise Frick. När det saknas en titel och man ser utgivningsåret så förstår man varför boken inte finns.

Från ytterområdena, framförallt kring Särö och Älvsåker, ökade trycket från skolor och förskolor som nu istället kom till huvudbiblioteket för att få hjälp med information och böcker i olika ämnen. Men där saknades resurser för att ge den hjälpen och Marie-Louise Frick menar att skolverksamheten urholkats och blivit lidande.

Idag finns fem biblioteksfilialer kvar i

Kungsbacka samt en bokbuss, som efter nedläggningarna utökat sin tur med hållplatser i både Särö och Älvsåker.

Enligt Marie-Louise Frick är bokbussen välbesökt och hon tycker att folk verkar ha hittat dit efter att filialerna försvann. Klagomålen, som duggade tätt för två år sedan, hörs det inte mycket av längre och hon tror att de flesta invånare har accepterat omorganisationen.

- När jag ser på det idag kan jag tycka att det har blivit på bästa sätt efter de förutsättningar vi haft. I Älvsåker har vi kunnat ge skolan hjälp och stöd genom att de fått uppkoppling till och utbildning i vårt datasystem, säger hon.

Aktion inför valet

Men Bibliotekens vänner har inte lagt ner stridsyxan. Inför valet krävde föreningen, i ett brev till alla politiska partier, svar på vad politikerna tänker göra för att alla kommunens invånare ska ha biblioteksservice i sin närhet.

- Det är en demokratifråga, att alla har tillgång till en bibliotekslokal, anser Sölve Wikström. Vi har uppsikt över utvecklingen och kommer att vänsas.

Deras kamp för att de två nedlagda filialerna i Älvsåker och Särö ska återuppstå går vidare. För dem är det omöjligt att en bokbuss ersätter en bibliotekslokal. Men deras tankar verkar inte gå hem hos de som styr över biblioteken.

- Att bygga upp filialerna igen kostar alldeles för mycket och det är pengar som inte finns, säger Marie Wadström (kd), kulturnämndens ordförande. Ska vi ha filialer måste vi kunna satsa resurser så att de håller hög standard med datorer och Internet och att de har rimliga öppettider. Bibliotekschefen Marie-Louise Frick är inne på samma spår.

- Hade jag fem miljoner extra skulle jag inte bygga upp nya filialer utan förstärka den verksamhet som redan finns och satsa på uppsökande verksamhet för att nå fler äldre och barn, som vi inte når idag.

Kan inte minska mer

Den ledande kulturpolitikern, Marie Wadström (kd), vill också slå ett slag för bokbussen, som hon anser inte värderas så högt som den borde. Hon menar att den skulle kunna användas mer och ser den som en bra ersättning när bibliotekslokaler blir för dyra. Men vännerna anser att de

- Vi har fortfarande besökare som frågar om det finns risk att vi ska läggas ner säger Elisabeth Berger, bibliotekarie i Fjärås.

Vad betyder Fjärås-filialen för dig?

Amanda Högman

"Man kan komma när man har lust, det är mysigt här och det finns bra böcker att låna."

En av filialerna som klarade sig kvar är Fjäråsfilialen.

styrande är ute och seglar.

- Går det inte framåt i den riktning vi vill kommer de att höra av oss. Man ska inte underskatta valboskapen, säger Sölve Wikström. Kommunen har visat budget-överskott flera år i rad och de som styr får se till att det blir mer pengar till verksamheten.

Men precis som i landet i stort har det i Hallands län, dit Kungälv hör, varit en trend att filialer läggs ner. I slutet av 70-talet fanns 52 filialer i länet och idag har 16 av dem lagts ner.

- Men nu kan vi inte minska mer på filialerna om vi ska ha en verksamhet värd namnet, säger Marie-Louise Frick. Det är stora kommundelar som har sina filialer kvar.

Som det ser ut idag finns inget hot om ytterligare nedläggningar i Kungälv, eftersom ekonomin är god. Det märks även i kulturbudgeten som utökats med 2,5 miljoner kronor i år jämfört med förra året. Men satsningen gör ingen skillnad för biblioteksverksamheten, eftersom det mesta går till den nya teatern. Enligt bibliotekschef Marie-Louise Frick skulle det inte vara några problem att hitta hål att stoppa extra pengar i, men hon anser

att verksamheten fungerar bra med de resurser som finns.

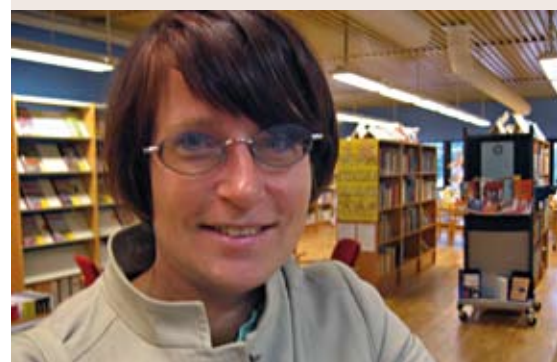
Små kulturhus?

- Det är svårt att sja om framtiden, säger Marie Wadström (kd), men vi hoppas kunna behålla alla filialer. Har vi råd att ha kvar dem måste vi även kunna stärka upp dem. Det finns en tanke om att de skulle kunna fungera som små kulturhus med många olika aktiviteter som exempelvis föreläsningar och barnteater.

Men även om vindarna vänt så finns det ändå en viss osäkerhet, bland annat i Fjärås, inför framtiden. År 2003 gick kurvan för utlånen stadigt uppåt och låg på drygt 33000. Men när hotet om nedläggning kom förändrades bilden.

Bibliotekarien Elisabet Berger märkte att besökarna inte längre räknade med att de kunde gå till sin filial och att det skulle finnas nya och fräscha böcker att låna, vilket gett ett tydligt avtryck i utlåningsstatistiken. De senaste två åren har utlånen minskat med 13 000.

- Det är ju inte så att jag går och tänker extra på det, men utlåningssiffrorna finns ju alltid där och börjar vindarna blåsa igen så känner man sig inte säker, avslutar bibliotekarien Elisabet Berger.

Gunilla Oskarsson

"Jag får nära och personlig hjälp med bra boktips, vilket betyder mycket eftersom jag är lärare."

Inger Lagerfors

"Jag är här minst en gång i veckan. Det är skönt att slippa åka in till Kungälv och bibliotekarien som jobbar här är så bra."

Framtiden för små bibliotek - börja hos användaren

När man formulerar visioner för de små biblioteken är det viktigt att man tar användaren och användarens behov som utgångspunkt. Att man inte börjar i biblioteket.

Det menar Jens Thorhauge som är direktör för den statliga Biblioteksstyrelsen i Danmark.

- Hur får användaren så god tillgång som möjligt till resurserna?
- Det är den viktiga frågan, säger Jens Thorhauge.

Text och foto: Anne-Marie Evers

Det elektroniska biblioteket blir mer och mer detsamma överallt, tack vare gemensamma och nationella lösningar.

- De fysiska biblioteken blir däremot mer och mer olika. Och det är precis som det ska vara, menar Jens Thorhauge.

- Om det fysiska biblioteket ska kunna locka folk måste det kunna erbjuda något man inte får någon annanstans. Och det kan vara olika på olika platser.

- Men vi måste väck från det koncept vi haft i århundranden; att biblioteket är en lagerhall för böcker. Och istället se det som ett resursställe för användarna, säger Jens Thorhauge.

Måste bestämmas lokalt

I Danmark, precis som i Sverige, har en mängd små bibliotek försvunnit. Antalet

danska bibliotek har minskat med runt 40 procent de senaste åren.

Är det viktigt att behålla de små biblioteken?

Jens Thorhauge vill inte svara generellt:

- Det är en lokal prioritering som chefer och politiker måste göra. Var ligger filialerna? Har de ett utbud som är up-to-date? Skulle man kunna betjäna invånarna på ett bättre sätt? Hur får man mest för pengarna?

När biblioteken blir för små och resurssvaga är det ofta användarna som vill behålla dem medan de professionella vill lägga ner.

- Små bibliotek har ofta ett starkt symbolvärde och det är ju något vi ska vara glada för, säger Jens Thorhauge.

- Biblioteket kan vara den sista institution man har kvar där skolan och allt annat försvunnit.

-Samtidigt visar det sig att människor hellre besöker ett större bibliotek om de har möjlighet att välja.

- De som främst drabbas när små bibliotek läggs ner är barnen och de gamla, säger Jens Thorhauge.

Integrering med skolan kan vara en bra lösning. Även om erfarenheterna i Danmark varit blandade.

- En förutsättning för att det ska fungera är att folkbibliotekarier och skolbibliotekarier kan samarbeta på ett bra sätt. Så har det inte alltid varit hos oss. Det handlar om

gamla strukturer, säger Jens Thorhauge.

Programverksamhet

”Lärande” är viktigt för framtidens bibliotek.

- Det är kunskapssamhället som står för pressen och tillväxten på biblioteken både i Danmark och Sverige, betonar Jens Thorhauge.

Att kunna ge tillgång till elektroniska resurser och sökhjälp är förstas centralt. Men det digitaliserade samhället skapar också ett ökat behov av levande mötesplatser.

Programverksamheten på biblioteken kan utvecklas, menar Jens Thorhauge. Med arrangemang, visningar, utställningar som har en tydlig profil i förhållande till annat utbud runtomkring. Han har föreslagit en nationell idékatalog för lärande- och kulturaktiviteter i bibliotek.

Han talar också om biblioteket som ett ”frirum”, en frizon av stor demokratisk betydelse.

- På biblioteket frågar ingen varför du är där.

I invandrartäta Gellerup i Århus kommun kan man få hjälp med att skriva en ansökan eller förstå brevet från en myndighet. Där finns hälso- och preventivmedelsrådgivning t o m tandundersökning, läxläsningscafé e t c.

Frivilligkrafter?

Strategiska partnerskap blir mer och mer viktiga för biblioteken, säger Jens

- Danmark har en mycket starkare nationell nivå i bibliotekslandskapet än Sverige. Men de små bibliotekens situation skiljer sig inte så mycket. Jens Thorhaug är chef för den statliga Biblioteksstyrelsen i Danmark.

Thorhaug.

- Strategiska utifrån idén om användarens behov.

Det kan handla om att arbeta tillsammans med dagis, skolor, föreningar, andra kultur- eller utbildningsinstitutioner.

Hur ser du på frivilligkrafter på biblioteken?

- Man ska inte överlåta professionella uppgifter till frivilliga krafter, säger Jens Thorhaug.

- Däremot kan det vara en möjlighet när det gäller uppgifter av mer social karaktär, sådana som bibliotekarierna varken kan eller hinner lägga tonvikt på.

Ett sådant gott exempel, menar han, är just läsläsningscafé där frivilliga studenter ger läsläsningshjälp.

Fakta:

Danmark har mycket starkare nationell nivå i bibliotekspolitik än i Sverige. Biblioteksstyrelsen är en myndighet under Kulturministeriet i Danmark.

Biblioteksstyrelsen stöttar utvecklingsarbete vid folkbiblioteken. Man arbetar med att öka samarbetet mellan olika bibliotekstyper, med rådgivning, standardiseringar, statistik etc. Inte minst arbetar man med utvecklingen av nationella elektroniska resurser t ex ”bibliotek.dk”
Läs mer på: www.bs.dk

Från 2007 kommer danska kommuner slås samman och minskas från 270 till 98. Målet har varit att ingen kommun ska ha färre än 30 000 invånare.

Nytt projekt - Biblioteksvårdar

Regionbiblioteket har startat ett projekt ”Biblioteksvårdar” - med syftet att hjälpa människor känna sig ännu mer hemma på biblioteket trots kanske vissa språksvårigheter på svenska.

Projektet ska pågå i två år och i detta ingår sex bibliotek i Göteborg och sex bibliotek i övriga regionen. Målet är att vid varje bibliotek ska finnas en eller två vårdar med annat modersmål än svenska. De ska ta hand om besökare som behöver extrahjälp på deras egna modersmål.

Text: Pernilla Johansson

Eugenia Granat är projektledare och är full igång med arbetet att rekrytera biblioteksvårdar.

Eugenia berättar att projektet går framåt även om det varit osäkert den senaste tiden. Än så länge har det anställts åtta personer varav tre den senaste veckan. Ytterligare två är på gång. Alla berörda parter vet ju att det snart är slut på plusjobbansättningar och arbetar därför så effektivt som möjligt innan det är stopp.

Några bibliotek har ännu inte fått någon biblioteksvård, men Eugenia hoppas på att alla åtminstone ska ha minst en biblioteksvård innan plusjobben tas bort.

När rekryteringsprocessen är klar så ska hon ha utbildning för biblioteksvårdarna. De ska få lite bibliotekskunskap samtidigt som de blir inskolade på sitt bibliotek.

Eugenia kommer också att samla biblioteksvårdarna då och då samt vara ett stöd till både biblioteken och till biblioteksvårdarna i arbetet ute på biblioteken. För mer information kontakta: eugenia.granat@vgregion.se.

Kerstin Wallin är Glesbygdsvérkets generaldirektör. Hon har tidigare arbetat som landshövding i Värmland och som kommunalråd i Bräcke kommun, Jämtland. Foto: Lennart Jonasson och Veronica Svensson

3frågor till Kerstin Wallin på Glesbygdverket

- Biblioteken är en resurs för landsbygdsutveckling

Text: Anne-Marie Evers

Hur ser framtiden för svensk glesbygd ut just nu?

- Det finns både glädjeämnen och problem.
- Till det positiva hör att turismen utvecklats på ett sätt som man inte förutsåg för 15-20 år sedan. Likaså går gruvindustrin bra.
- Vi ser också att befolkningen växer i tätortsnära landsbygd, med ett reseavstånd från större tätorter på upp till 45 minuter. Så är det även i Västra Götaland. Ofta är det barnfamiljer som flyttar ut för att ge sina barn en bra uppväxtmiljö. Distansarbete har visserligen inte blivit så stort som vi trodde. Men flexibiliteten har ändå ökat. En del kan jobba hemma kanske ett par dagar i veckan.
- Men visst finns det också problem.

På många håll har man en besvärlig befolkningsutveckling. De unga flyttar för att utbilda sig och kommer inte tillbaka. Det kan också innebära att det blir svårt att rekrytera personal till vård och omsorg.

Hur ser du på bibliotekens roll på landsbygden och på små orter?

- Biblioteken har en jätteviktig roll som mötesplatser. På biblioteket kan man samordna olika kulturaktiviteter, föreläsningar, studiecirkel, barnverksamhet och annat. Sådant som berikar livet. Sådant som annars skulle saknas på många små orter.
- Biblioteket blir på det sättet också en kontaktyta för nyinflyttade familjer.

Hur skulle du vilja se biblioteken utvecklas för att vara ett stöd för landsbygdsutveckling framöver?

- Jag tänker på bibliotekariernas kompetens och vad den kan betyda för distansstuderande. Vi vet att en stor del av dem som studerar på distans bor på landsbygden. Bibliotekarien kan hjälpa till att söka information, få fram litteratur och ge ett mycket bra stöd.
- En annan sak jag tänker på är de många ekonomiska eller ideella föreningar som bildas för att arbeta för den egna bygdens utveckling. I sådana föreningar försöker man samlar olika kompetenser. Där skulle biblioteket kunna ingå som en betydelsefull resurs.

Lena Skoglund gratulerar Mattias Larsson.
Foto: Pernilla Johansson

BiblioteksSM 2006

Den 20 september arrangerade Regionbiblioteket BiblioteksSM. 60 glada deltagare och ett härligt väder sammanfattar dagen.

I år var regeln sådan att först i mål tog hem pokalen.

Mattias Larsson från Kungälv stadsbibliotek kammade hem segern, 5 km på tiden 20 minuter och 12 sekunder.

Nästa år är det alltså Kungälv stadsbibliotek som får äran att arrangera BiblioteksSM.

Fler bilder ligger på www.bibl.vgregion.se

FRAMSTEGET

Nytt nummer av Framsteget ute nu.

På olika sätt
- om skolbiblioteksutveckling

På Myndigheten för skolutvecklings webbplats kan man läsa följande:

Skolbibliotekets pedagogiska roll innebär att bidra till att höja kvaliteten på elevers lärande i skolan. För att detta skall bli möjligt måste biblioteksverksamheten vara integrerad i undervisningen och bibliotekarier och lärare behöver samarbeta mot gemensamma mål.

Men hur gör man?

I nummer 16 av Regionbibliotekets skriftserie Framsteget får du både **argument** och **konkreta råd** för hur du kan arbeta med skolbiblioteksutveckling på din skola, i din kommun eller stadsdel.

Beställ ett eget exemplar av Framsteget på www.bibl.vgregion.se eller via e-post till annelie.borjesson@vgregion.se

Nästa nummer av **Framsidan** kommer i februari 2007.

Numret kommer bland annat att handla om att ta risker.
Vi tar gärna emot reportageuppslag.

Kontakta i så fall:
anne-marie.evers@vgregion.se

Filialbiblioteken och framtiden

Torsdagen 16 november
på Nordiska Folkhögskolan,
i Kungälv

En konferens om framtidsinsikt och omvärldsbevakning
För personal på filialbibliotek, skolbibliotek, chefer, politiker m fl.

Programpunkter:

Troed Troedsson

”Ska vi förhålla oss till framtiden eller framhålla förr i tiden?”

Vi hör ständigt att ”vi är på väg in i kunskapssamhället”. Det skulle ju betyda att kunskapens vikt och värde ökar. Är det sant eller är det bara önsketänkande? En av landets mest anlitade framtidsanalytiker och föreläsare har en alldeles annorlunda syn på just den här frågan. Vi kanske förblindas av vad vi vill se – och ser därför inte vad som verkligen händer. Troed roar och oroar men lämnar inte någon oberörd.

Annika Edlund

”Babybokprat och bussresor. Grubbebibblan - ett litet bibliotek med stort innehåll”.

Grubbebiblioteket är en filial i Umeå kommun som drivs på intraprenad, en annorlunda form av biblioteksdrift med mycket spännande verksamhet.

Katarina Kristoffersson

”Litet bibliotek i stor omvärld – omvärldsbevakning - arbetsredskap och resurs”

Katarina fick årets Bengt Hjemplqvistpris. I sin motivering skriver juryn att ”Katarina Kristoffersson ställer frågor som är avgörande för bibliotekens vägval och framtid. Frågor nog så viktiga för filialbiblioteken.

För mer info och anmälan se:
www.bibl.vgregion.se
klicka på kalendarium

Kalendarium

Regionbibliotekets kursutbud okt-dec

Oktober

16/10

Måndagsklubben - fortbildning
för skolbibliotekarier
Ort: Göteborg, GR Utbildning

18/10

Vill du vara med på en rund-
vandring på Barnens bibliotek?
Ort: Göteborg

19/10

Torsdagsklubben - *för rektorer*
Ort: Göteborg

20/10

Tidskriftsdagen
Ort: Göteborgs stadsbibliotek

23/10

Måndagsklubben - fortbildning
för skolbibliotekarier
Ort: Göteborg, GR Utbildning

24/10

Medierna, biblioteken och
framtiden
Ort: Trollhättan, Folkets Hus

25/10

Ord utan Gränser - *slutkonferens*
Ort: Tanumsstrand

31/10

Lärande med stöd av IT och
medier - mitt i skolan
Ort: Borås

November

1-2/11

Ledarutvecklingsdagar
Ort: Ronnum

8/11

Använd blogg!
Ort: Kungälv

9-10/11

MUSA 2 - MetodUtveckling i
Skönlitterärt Arbete
Ort: Kungälv

16/11

Filialbiblioteken och
framtiden
Ort: Kungälv, Nordiska Folk-
högskolan

16/11

Skönlitteratur 2006
Ort: Göteborg

20/11

Måndagsklubben - fortbildning
för skolbibliotekarier
Ort: Göteborg, GR Utbildning

24/11

Författardagen 2006
Ort: Göteborgs stadsbibliotek

28/11

Tillgängligt bibliotek
Ort: Borås

December

7-8/12

MUSA 2 - MetodUtveckling i
Skönlitterärt Arbete
Ort: Kungälv, Nordiska
Folkhögskolan

11/12

Bibliotek och arkitektur
Ort: Göteborg

För program och mer
information se:

www.bibl.vgregion.se

Klicka på kalendarium